

ZÁPIS: Online Open talk on New European Bauhaus Initiative

Datum:	20. 4. 2021
Místo konání:	online
Zapsal/a:	Lenka Pavličová, junior odborný konzultant pro výzkum

1

Dne 20. dubna 2021 zorganizovala síť UnLiON online diskuzi na téma iniciativy Nového evropského Bauhausu. **Ruth Reichstein (EP)** představila koncept této iniciativy a jeho hlavní vize.

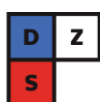
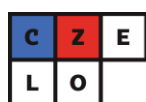
Ruth Reichstein uvedla, že je této iniciativě adresována celá řada otázek, z nichž se jedna opakuje velmi často: „Proč tato iniciativa vznikla zrovna uprostřed pandemie COVID-19? Je takový projekt zrovna teď potřeba?“ Reichstein vysvětlila, že iniciativa Nového evropského Bauhausu (NEB) stojí na dvou hlavních myšlenkách, a těmi jsou *naděje (hope)* a *obnova a zotavení (recovery)*. Proto je načasování NEB doprostřed pandemie zcela příhodné – jednak přináší lidem naději a dává jim možnost hledět do budoucna s pozitivní vizí, jednak NEB přispívá k obnově EU skrz cíle Zelené dohody, kterou Reichstein nazvala tzv. *Zelenou obnovou (Green recovery)*. NEB by v tomto směru mohl být přínosný především v oblasti stavitelství.

Reichstein představila hlavní rozměry této iniciativy:

- Jít za hranice budov a zamyslet se, jak chceme žít v budoucnu, zároveň do Zelené dohody pro Evropu přinést kulturní rozměr.
- Nezbytnou součástí je interdisciplinarita, která navazuje na původní hnutí Bauhausu a která v sobě spojuje především oblast kreativity (designu, řemesel a architektury) s oblastí inovací (a vědy). Jejich průnik by měl vést k *revoluci*, nebo alespoň k *transformaci* tak, aby byly dosaženy klimatické cíle Zelené dohody pro Evropu.
- NEB stojí na trojúhelníku tří hlavních hodnot: *udržitelnost – styl a estetika – inkluзивita a dostupnost*, včetně té cenové.
- Lidé a prostředí, ve kterém žijí, by se měli opět propojit s přírodou a stát se součástí přírodního ekosystému. Tento proces Reichstein popsala jako přesun z *egosystému* (člověk stojí na vrcholu pyramidy) k ekosystému, kdy je člověk součástí cirkulárního ekosystému.

Reichstein připomněla, že za vznikem této iniciativy stojí prezidentka EK Ursula von der Leyen, která tento nápad představila [ve svém projevu v září 2020](#). Na iniciativě se podílejí také komisařky Mariya Gabriel a Elisa Ferreira. Co se týče pracovní struktury, je tvořena jednak a) tzv. *Hlavní projektovým týmem (Core project team)* v rámci Společného výzkumného střediska EK (JRC), dále b) tzv. *řídící sítí (Steering network)*, která zaštiťuje spolupráci různých GŘ a kabinetů EK podílejících se na iniciativě Nového Evropského Bauhausu, ale také c) externí skupinou, tzv. *High-level Round table* (neformální seskupení expertů ze 14 zemí, z EU, Japonska a Indie, jehož rolí je především přinést inspiraci). Důležitou součástí NEB jsou i jeho oficiální partneři, v současné době jich je již 100, ale výzva je neustále otevřena a každý týden jsou přijímáni noví partneři. Partneři NEB mají specifická práva, např. speciální hlas při volbě výherců ceny *Nového evropského Bauhausu*, získají značku (*label*) partnera Nového evropského Bauhausu atp.

V současné době se iniciativa nachází v počáteční fázi tzv. *společného návrhu (co-design phase)*, kdy je možné zasílat podněty, nápady atp. [přes webové rozhraní](#) k tomu určené. Je možné přispívat a) do sekce *příklady (examples)*, která je určena již existujícím příkladům, které jsou interdisciplinární

PODPOŘENO
PROJEKTEM
MŠMT MS2102

a mohly by pro NEB být inspirující, b) do sekce *nápady a vize (ideas and visions)*, které jsou určeny konceptům, které ještě neexistují, ale měly by, c) *výzvy, nástrahy a potřeby (challenges and needs)*, kde by občané měli upozornit na skutečnosti v jejich okolí, které nejsou zcela v pořádku a které by mohla iniciativa NEB řešit. Do této kategorie spadají především nesrovnalosti z oblasti udržitelnosti a sociální nerovnosti, ale i další společenské problémy.

Více informací o iniciativě Nového evropského Bauhausu je možné nalézt [na stránkách této iniciativy](#).

Reichstein řekla, že v druhé fázi, tzv. *delivery phase*, budou možné tři způsoby financování:

- a) *Cena Nového evropského Bauhausu*, která bude udělena v 10 kategoriích, se speciální cenou pro mladé do 30 let. Tato cena ocení projekty především z oblasti cirkulárního designu, kulturního dědictví a vzdělávání atp.,
- b) další možností financování bude podpora 5 pilotních projektů, které přispívají k přeměně konkrétních „fyzických“ míst v Evropské unii, finance budou poskytnuty z misí HEU,
- c) tzv. granty EIT pro občany (*grants for citizens*).

Q&A

Q: Je časový plán NEB striktní nebo je flexibilní a dojde s ohledem na pandemickou situaci k posunutí fáze designu na pozdější termín?

Ruth Reichstein: Momentálně se původní časový plán dodržovat daří, a fáze designu by tudíž měla být uzavřena na konci května, samotný koncept NEB by pak měl být hotov v září. Ale budování komunity okolo NEB bude pokračovat, spolu s diskuzemi a konverzacemi ohledně tohoto nového hnutí.

Q: Jak to vypadá s financemi v rámci NEB, jsou známy konkrétní částky?

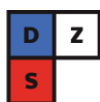
RR: Momentálně se nacházíme ve fázi designu, rozhodnutí ještě nebyla učiněna, detailní informace proto není možné podat. Co je však jisté, je výše cen udělených v prvním ročníku *Cen NEB* – 10 x 30 tisíc eur a 10 x 15 tisíc eur v kategorii pod třicet let, a to pro již existující fungující projekty, které prokázaly svůj úspěch na trhu a které by mohly v této počáteční fázi NEB sloužit jako inspirace pro ostatní. V září by pak mělo být vybráno pět pilotních projektů, které by měly obdržet financování ze strukturálních fondů a z privátního investičního sektoru. Od příštího roku se pak počítá s více pilotními projekty. Myšlenka pak je, že by rok od roku přibývalo více a více projektů, a na konci mandátu by pak v každém členském státu EU byl alespoň jeden financovaný projekt NEB. Ohledně grantu EIT pro občany, tam počítáme spíše s částkou nižšího řádu.

Q: Jakou roli v NEB hrají univerzity, co se od nich očekává?

RR: Vzhledem k tomu, že se jedná o iniciativu s *bottom-up* přístupem, není přesně dáno, jakým způsobem by měly univerzity přispět. Vzhledem k tomu, že disponují odbornými znalostmi a navíc mají přístup k mladé generaci, se jim nabízí ideální příležitost ji aktivně zapojit do přípravy NEB. Univerzity by mohly například iniciovat debaty s komunitou studentů a vyučujících a přijít s podněty, jakou úlohu by NEB měl plnit a jak by měl vypadat. Již několik evropských univerzit se stalo partnery NEB, např. univerzita Aalto yliopisto v Helsinkách, univerzity v Lisabonu a v Mnichově.

Q: Jakým způsobem plánuje NEB přispět k plnění cílů Zelené dohody pro Evropu?

RR: Je třeba zdůraznit, že NEB je součástí Zelené dohody. Přispět k jejímu plnění by mohl především prostřednictvím přeměny stavebního průmyslu, kdy je známo, že 40 % všech skleníkových plynů pochází ze staveb. Proto bychom rádi přetvořili města v tzv. *městské lesy (urban forest)*, a to za využití přírodních materiálů, jako je dřevo, které CO₂ neprodukuje, ale naopak pohlcuje. Stále se ale nacházíme v počáteční fázi projektů, kdy je vše teprve utvářeno. Nejdříve bude třeba vyhodnotit pilotní projekty a posbírat zpětnou vazbu od seskupení *High-level round table* a od partnerů NEB.

Q: Jsou vítány i transdisciplinární nápady a projekty?

RR: Ano, rozhodně!

Q: Je možné přispět nápady a projekty již v počáteční fázi designu?

RR: Ano. Přispět nápady a inspirací je možné už nyní.

Q: Jaká jsou očekávání od univerzit, coby „vychovatelů budoucí generace“, co se týče realizace projektů NEB?

RR: Vzhledem k tomu, že se zatím nacházíme v přípravné fázi, je nejprve potřeba nastavit pravidla financování a dát projektům nějaký rámec. Je dobré zapojit do debaty co nejvíce stran, aby EK mohla reagovat na jejich potřeby a praktické zkušenosti.

Q: Jak jsou zamýšleny konverzace a debaty v rámci NEB?

RR: Smyslem je umožnit vytvoření podnětů, které nebudou pocházet od jednotlivců, ale spíše od komunit. Například finská vláda v rámci svého předsednictví rady severovýchodních zemí (Nordic council) uspořádala *co-design* událost, jejíž součástí byla řada co-kreativních workshopů, jejíž společný výstup byl zaslán jako podnět do NEB. Podobně postupovalo i Triennale v Miláně. I ostatní mohou uspořádat komunitní diskuze, na webových stránkách NEB je k dispozici balíček nástrojů (*toolkit*), ve kterém je vysvětleno, jakým způsobem je možné diskuzní workshopy zorganizovat.

Q: Jsou na webové stránce NEB v sekci podnětů zveřejňovány všechny zaslání postřehy a nápady, nebo jsou nějakým způsobem selektovány?

RR: Ne všechny je možno zveřejnit, jelikož jich je již více než tisíc. Bohužel však nedokážu říct, na základě jakých kritérií k výběru dochází.